

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3193/2018. (VI. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.551/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Társaság a Szabadságjogokért Egyesület, 1136 Budapest, Tátra utca 15/b.) jogi képviselője útján (dr. Hüttl Tivadar ügyvéd, 1136 Budapest, Tátra utca 15/b.) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó 2016. február 19-én közérdekű adatigénytet terjesztett elő a Nemzeti Média és Hírközlési Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság). Az indítványozó két pontba foglalta kérését, ezek az alábbiak voltak:
- [2] – Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 92/A. §-ának hatálybalépésétől adatigényünk beérkezésének napjáig (tehát a 2014. január 1-je és 2016. február 19-e közötti időszakban) a Hatóság hány alkalommal rögzített a Központi Elektronikus Hozzáférhetlenné Tételi Adatbázisban (a továbbiakban: KEHTA) – a büntetőügyekben eljáró bíróságok megkeresésére – elektronikus adathoz való hozzáférés ideiglenes megakadályozására irányuló kötelezettséget?
- [3] – A KEHTA-ba az 1. kérdés szerint bevezetett, az elektronikus adathoz való hozzáférés ideiglenes megakadályozására irányuló kötelezettségek tekintetében adatigényünk beérkezésének napjáig
- a) hány esetben került sor – jogalap szerinti lebontásban – az adatbázisban rögzített kötelezettség törlésére a Be. 158/D. § (7) és (8) bekezdése alapján?
- b) hány esetben került sor az adatbázisban rögzített kötelezettség véglegesítésére a Be. 596/A. § (6) bekezdése alapján? Kérjük válaszukban jelöljék meg azt is, hogy a véglegesítést elrendelő határozatát az eljáró bíróság a Be. 596/A. § (1) bekezdésének mely pontjára alapította.
- [4] A fenti megkeresésre a Hatóság 2016. február 25-én kelt válaszlevelével valamennyi kért adat kiadását megtagadta azon az alapon, hogy az Eht. 159/B. § (3) bekezdése alapján „a KEHTA adatai nem nyilvánosak”.
- [5] Ezt követően az indítványozó keresetet terjesztett elő a Hatósággal szemben. Keresetében előadta, hogy adatigénye nem a KEHTA adatbázisban található konkrét adatok, hanem az adatbázisban szereplő adatokra vonatkozó statisztikai számadatok megismerésére irányult, mely számadatok titokban tartásához nem fűződik alkotmányosan elfogadható legitim érdek.
- [6] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 36.P.21.366/2016/3. számú ítéletével kötelezte a Hatóságot az első pont szerinti adatigény teljesítésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [7] A felperes, illetve az alperes fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.21.122/2016/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, s a felperes fellebbezésének eleget téve kötelezte az alperes Hatóságot, hogy közölje az adatigény második pontjában kért adatokat is.
- [8] Ezután a Hatóság 2016. december 23-án kelt válaszlevelével „az adatigénylés teljesítéseként” az alábbiakról tájékoztatta az első, illetve a második pontba foglalt kérdés kapcsán indítványozót. Az 1. pontba foglalt kérdésre adott válasz: „[a] Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság az Eht. 92/A. §-ának hatálybalépésétől kezdve az adatigény beérkezésének napjáig (2016. február 19.) a büntetőügyekben eljáró bíróságok megkeresésére egyetlen alkalommal sem rögzített a KEHTA-ban elektronikus adathoz való hozzáférés ideiglenes megakadályozására irányuló kötelezettséget.”
- [9] A második pontba foglalt kérdésre adott válasz: „[a]z első pontra adott válaszukból következően egyetlen esetben sem került sor az adatbázisban rögzített kötelezettség törlésére a Be. 158/D. § (7) és (8) bekezdése alapján, továbbá egyetlen esetben sem került sor az az adatbázisban rögzített kötelezettség véglegesítésére

- a Be. 596/A. § (6) bekezdése alapján, és ebből következően a véglegesítést elrendelő határozat alapjára (Be. 596/A. § (1) bekezdés valamely pontja) vonatkozó adat sem jelölhető meg.”
- [10] A másodfokú ítélettel szemben ugyanakkor az alperes Hatóság felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Álláspontja szerint a jogerős ítélet az Eht. 159/B. § (3) bekezdésébe, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 27. § (2) bekezdés c) és g) pontjaiba ütközött. A Hatóság szerint az Infotv. nem tartalmaz olyan rendelkezést, hogy ha a közérdekű adat megismerését törvény korlátozza, úgy az érintett adatokból nyert statisztika ettől függetlenül megismerhető; az adott esetben pedig az igényelt adatok a KEHTA-val, annak az Eht. által nem nyilvánosnak minősített tartalmával összefüggésbe hozhatók. A Kúria a felülvizsgálati kérelem alapján a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletnek a keresetet részben elutasító rendelkezését helyben hagyta, ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [11] Ezután az indítványozó a Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott Pfv.IV.20.551/2017/4. számú ítélete ellen alkotmányjogi panaszt nyújtott be, kezdeményezve e döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint az ítélet sérti az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében garantált jogát a közérdekű adatok megismeréséhez. Az indítványozó vitatta azt a jogértelmezést, amely szerint nem megismerhető, hogy bűncselekmény szerinti bontásban hány esetben került sor a KEHTA rendszerében elektronikus adat ideiglenes, illetve végleges hozzáférhetetlenné tételére irányuló rendelkezés rögzítésére. Az indítványozó szerint a támadott bírói döntés úgy adott engedélyt az adatnyilvánosság korlátozására, hogy e korlátozás legitim, valódi törvényes indokát nem jelölte meg, s nem értékelte a megismerési korlát és nyilvánosság-korlátozás közötti logikai kapcsolat fennállását. Ennélfogva az indítványozó szerint a támadott ítélet az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését sértő módon korlátozta az alapvető jogát.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kell vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [13] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben benyújtott panaszában (a Kúria ítéletét az indítványozó képviselője 2017. augusztus 31-én vette át, alkotmányjogi panaszát az indítványozó jogi képviselője 2017. október 26-án terjesztette elő) az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet támadta. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott kúriai ítélettel lezárt perben felperes volt – fennáll.
- [14] Az alkotmányjogi panasz tartalmazza az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt kötelező indítványi elemeket. Az indítványozó
- megjelölte az Abtv. 27. §-át, amely megalapozza az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására;
 - megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (a Kúria Pfv.IV.20.551/2017/4. számú ítélete);
 - megjelölte az Alaptörvényben biztosított jog [VI. cikk (2) bekezdése] sérelmét;
 - kifejtette a közérdekű adatok megismeréséhez való Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét, e vonatkozásban előadta a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtését;
 - előterjesztett kifejezett kérelmet a támadott ítélet megsemmisítésére.
- [15] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] Jelen ügyben az indítványozó a közérdekű adatok megismeréséhez való jog sérelmére hivatkozott, mivel adatigénye teljesítésének megtagadását – álláspontja szerint – a bíróság Alaptörvénybe ütköző jogértelmezés útján tette lehetővé. Megállapítható ugyanakkor az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben, hogy az alperes Hatóság a jogerős ítéletet követően az indítványozó adatigénylési kérelmét teljesítette, az adatigénylésben foglalt kérdéseket érdemben megválaszolta.
- [17] Az Alkotmánybíróság a 3276/2017. (X. 19.) AB végzésében rögzítette az alábbiakat: „[a]z Abtv. 27. §-a értelmében az »alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés [...] az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti«. Az alkotmány-

jogi panasz tehát az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Jogorvoslati jellege folytán az indítványozó szempontjából alapvetően »csak akkor van értelme az Alkotmányban biztosított jogok megsértése miatti panasznak, ha az Alkotmánybíróság eljárása folytán jogséreلمe orvosolhatóvá válik« {57/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 272, 282.; 3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [24]}, illetve kivételes esetben akkor, ha az indítványozó fennálló jogséreلمének reparálására az időmúlásra tekintettel ugyan már nem kerülhet sor, de a döntés megsemmisítése az adott ügyben morális elégtételt jelenthet a jogséreلمet szenvedettnek, az alkotmánybírószági határozatban ismertetett szempontok pedig iránymutatóul szolgálhatnak a hasonló jogvitákban eljáró bíróságok számára {lásd összefoglaló jelleggel: 15/2017. (VI. 30.) AB határozat, Indokolás [30]}. A jogséreلم reparálhatósága tehát nem feltétlenül, azonban az Alaptörvényben biztosított jog séreلمének a panasz benyújtásakor való fennállása minden alkotmányjogi panasz immanens fogalmi eleme. Hangsúlyozandó azonban, hogy »morális elégtétel« nyújtására csak akkor van lehetőség, ha az alkotmányjogi panasz benyújtásakor a jogséreلم – a bírósági döntés folytán – fennáll, az indítványozó pedig e jogséreلم orvoslása érdekében fordul az Alkotmánybírósághoz, és a séreلم utóbb, az Alkotmánybíróság eljárása alatt válik reparálhatatlanná.

- [18] Jelen ügy sajátossága azonban az, hogy az indítványozó [...] az alkotmányjogi panasz benyújtásának időpontjában, sőt, már a támadott bírósági ítéletek meghozatalakor is az igényelt közérdekű adatok birtokában volt. Ez azt jelenti, hogy a panaszos valójában nem Alaptörvényben biztosított jogának védelme érdekében fordult az Alkotmánybírósághoz, kérelme pusztán arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság a támadott bírósági ítélet jogszerűségét vizsgálja meg, tehát hogy hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. Azonban »az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi«, »[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe«. »Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna“ {lásd először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}«” (Indokolás [19]–[21]).
- [19] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság — a 3276/2017. (X. 19.) AB végzéssel azonos módon — a jelen indítványt érintően is megállapította, hogy az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésének a séreلمére történő hivatkozás nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná. Ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. május 29.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírószági ügyszám: IV/2070/2017.

• • •